

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP

VIII. évfolyam.

FIUME, szombat 1911. december 23.

295. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229.)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.

Felolós szerkesztő:

MURAI JENŐ.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. Egy hónapra . . . 2 kor.

Egyes szám ára helyben 3 fillér.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 60 fillér.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 932.

A munkásvédelem mai állása.

Magától értetődik, hogy abban a páratlanul fényes keretben, amelyben jelenleg Drezdában az emberi szervezet és élet összes higiénikus vonatkozásai és viszonylatai bemutatásra kerülnek, a *munka egészségügyének* is tág teret kellett adni. És valóban, ha eltekintünk attól, hogy az idevágó tárgyak az áttekinthetőség rovására, nem egy, hanem sok pavillonban szétszórva lettek elhelyezve és hogy ez okból csak nagy fáradság árán juthat a kutató a munkásegészségügy mai fejlettségének teljes képéhez, minden képzeletet felülmúló, színes sokféleségében találjuk itt az izommunkával járó egészségügyre tartozó tárgyakat és berendezéseket!

Mint előrelátható volt, a munkásvédelem terén még mindig első helyen áll a német nemzet.

Oly jelenség, amely mindenestre gondolkodóba ejtheti azokat, akik a munkásvédelem fejlesztésével kapcsolatos kiadásokat főleg azért ellenzik, mivel azok szerintük az ipar versenyképességét nagyban veszélyeztetik és mert ezenfelül rengeteg összeget költnek rá, amelyeket közgazdaságilag gyümölcsözőbben lehetne elhelyezni és felhasználni.

Evvel szemben a valóság az, hogy a munkásbiztosítási kiadások a német ipar fejlődésére eddigelé semmi káros befolyással nem voltak.

Pedig csaknem hihetetlen összegekre rúgnak azok. Egymagában az 1909. évben — a mint ezt a kiállítás látogatóinak ingyen osztott „Die deutsche Arbeiterversicherung“ című nyomtatvány igazolja, — nem kevesebb mint 693,495 millió márkát költöttek a munkások segélyezésére betegség, baleset és rokkantság idejében.

Ebből kiszámíthatja bárki, hogy naponta átlag egymilliókilencszázezer márkát fordítottak munkások segélyezésére!

Ily hatalmas eszközökkel rendelkezve, sokat tehetnek és tesznek is a németek a biztosítottak egészségügyi érdekeinek védelmére.

Sohol a világon nincs annyi dusan felszerelt és pazarul berendezett munkásszatórium, mint Németországban, ahol nemcsak a tüdővészések és iszásokok, hanem még a nemibajokban és idegbetegségekben szenvedők részére is külön-külön szatóriumokat létesítettek.

Azonban nemcsak a kerületi pénztárak, amelyeknek vezetése tudvalevőleg javarészt a szervezett munkások kezeiben van, hanem a vállalati és gyári pénztárak is bámulatra méltó tevékenységet fejtenek ki a biztosítottak javára.

Krupp és Tyssen, a höchsti Farbwerke és a Zeiss-féle vállalat által kiállított képek és modellek csak az irigység érzetét válthatják ki a szemlélőben.

Ugyancsak az elismerés hangján kell említést tenni a német munkásjóléti intézmények fejlettségéről, pedig ezeket tudvalevőleg nem törvény parancsára, hanem egyesegyedül emberbaráti szívük önkényes sugallatára létesítették és tartják fenn.

Különösen áldásosnak tartjuk mi azokat az intézeteket, amelyeket a fiatalok női munkások védelmére létesítenek, mert ezekben az erkölcs is védelmet kap. Másfelől mindjobban szaporodnak azok a berendezések, amelyek az anya és csecsemő védelme szolgálatában állanak.

Ebben a tekintetben például mintaszerekek az osztrák dohánygyárak, amelyek ugynevezett Säuglingsheimokat létesítenek abból a szempontból, hogy a munkába járó anyák csecsemőire kellően kiképzett ápolók és dadák azon idő alatt ügyeljenek, amíg az anyák a gyárban dolgoznak. Ily módon elejét veszik annak, hogy a gyermekhalandóság nőjön és hogy a begyakorolt munkások, gyermekeikre való tekintettel, a munkájukat abbahagyni kényszerüljenek.

Erre a körülményre éppen a dohánygyáraknak ügyelniük kell, mert ők leginkább nőket foglalkoztatnak.

Az osztrák dohánygyárak munkásállománya az 1909. évben 85 százalékban nőkből (35,000) állott.

Igen sikerült és tanulságos a kiállításnak az a része, amely az ipari betegségek és mérgezések képét mutatja be.

„A Tengerpart“ tárcája.

Utavatás a Rivierán.

Addig unszoltam Gerteuil barátomat, míg végre engedett kérésemnek s elmondta részletesen azt a rendkívüli, hihetetlen kalandot, mely vele történt s melynek mindannyian megremélt tanúi voltunk az avatás napján az estérel-i uton.

— Emlékszik, ugyebár, az e napon lezajlott ünnepségek rendjére, tudja, hogy az autómobilok egyenként vonultak fel, megálltak a hivatalos személyiségek csoportja előtt s aszerint, a hány helylyel rendelkeztek, fölvettek egy-két vagy három meghívott vendéget s azután elrobogtak a Corniche d'Or felé.

Én is ott álltam és vártam, mikor kerül rám a sor.

Mivel egyike voltam az utolsóknak azon a lajstromon, amelyen az indulók nevei föl voltak jegyezve s melyen a tanácsos kereszttel jelölt meg az elindított autókát, végignézhettem vagy kétszáz mindenféle alakú, méretű és színű gépkocsit, amint a felszabadulás kitörő örömeivel vágattak neki az országotnak.

Valóban ünnepi képe volt mindennek: a pap ragyogóan sütött, a zászlók vidáman lengtek, a trombiták harsányan zugtak s már engem is elfogott a türelmetlenség, a sóvárgás a szabad tér és mozgás után.

Végre kikiáltották az én nevemet is.

Gyorsan előléptem a várakozók és kíváncsi nézők tömegéből, de a meglepetéstől egy kicsit hátrahököltem.

Egy óriási kocsi dübörgött, bergett előttem. Olyan volt, mint egy hatalmas acél-szörnyeteg, mely valósággal megfélemlíti az embert. Két ülés volt bevágva a monstrum gerincébe.

Az egyiket egy nő foglalta el, kinek arcát sűrű fátyol takarta, úgy hogy vonásaiból mit se láthattam. Kezét a kormánykeréken tartotta.

Sürgette, hogy üljek fel.

— Nos, uram, gyorsan, nem várhatunk.

Indulás.

Csak annyi időm volt, hogy beugrottam a kocsiba.

Mikor megindultunk, hallottam, hogy valami a tömegben kiáltja:

— Lehetséges ez? A hercegnő!

Már messze voltunk.

Kezdetben bizarr helyzetem meglehetősen feszélyezett.

A hölgyet nem ismertem, ő sem ismert engem s olyan körülmények közt jutottunk egymás mellé, olyan váratlanul és hirtelen, hogy egy kicsit megdöbbentem.

Mindenekelőtt, gondoltam magamban, illő lesz bemutatkoznom.

S ezt meg is tettem néhány udvarias szóval és köszönet kíséretében, sőt valami szellemességet is fűztem hozzá találkozásunk eredeti módjáról. Választ nem kaptam, ami

hizony egy cseppet se fokozta nyugalma-

mat.

Mit tehettem egyebet: hallgattam. Elnézgettem a szép fenyveseket s a szelid öblöket, melyek közt utunk kanyargott vagy legalább is igyekeztem elnézgetni, mert kellemetlen érzésem nem szűnt meg s egyre visszalökött a kínos valóságba.

Ehhez járult a nyugtalanságomat a végletekig fokozódó gyorsaság, amelylyel az autóságuldott, egymásután érve utol és hagyva el az előttünk elindított kocsikat, még pedig a határozott utasítás ellenére, melyet kaptunk.

Néhány haragos soffór bántó megjegyzéseket tett ránk: az én sofföröm reájuk se hederített. Arca mozdulatlan volt, mint egy szoboré.

Agay, Anteor . . . a villák, a fák, a vörös sziklák mind örületesebb iramban repültek el mellettünk; a kocsikból, melyeket megelőztünk, dühös kiáltások zudultak ránk.

Már nem bírtam idegességem leküzdeni.

— Asszonyom, — szóltam utitársnőmhöz, — csodálom azt a biztosságot, melylyel a gépet hajtja, de . . . nem gondolja, tán . . .

Szavaimat nem mertem befejezni; szegyeltem félénkségemet.

Csak magamban káromkodtam s szidtam ezt az oktaian némbert, aki tönkretette turistagyönyörűségemet. Talán nincs tudatában annak a veszélynek, amit örült vakmerősége okozhat. Szemem egyik szögletével megfigyeltem. Kezei csupaszok voltak, aprók és finomak, ujjain óriási, megbe-

Szabott árak.

Az orvosi, a vegyész és mérnökutatók, de a munkaadók is egyesültek azon célból, hogy a laikusok hiányos ismereteit kiegészítsék és tévhiteiket széjjeloszlassák. Itt láthatók az összes foglalkozások képmérei és ahol szükséges modellekben is bemutatva. Az ipari porzástól, a mérges gázokból és gőzökből eredő egészségellenes kockázatok és veszedelmek csaknem mind tanulmányozhatók itten. Különösen gazdag az ipari lépfenére, az ólommérgezésre vonatkozó csoport. És a szakemberek igaz öröme szolgálhat annak a felismerésnek, hogy az érdeklőség maga is az ólomfém előállításával kapcsolatos nagy veszedelmek elhárítására komolyan törekszik, amennyiben az eddig szokásos Kammern-rendszer helyébe a dr. Kalkow ajánlotta kevésbé káros és gyors termelési módszerre tér át.

Ezt az új módszert a szerző „Die Hygiene in Bleiweissbetrieb“ című, a kiállítás vezetőségétől ingyen rendelkezésre bocsátott értekezésben ismerteti. Másfelől megemlítjük, hogy ugyancsak az ólomfém termelésével kapcsolatos veszedelmeket egy másik, a „Verein Deutscher Bleifabrikanten E. V. Köln“ kiadásában megjelent kis munka ismerteti és egyben arra is rámutat, hogy a német ólomfémgyártó telepeken most használatos óvintézkedések következtében nagyban csökkent a megbetegedett munkások száma.

A munkások egészségének védelmére mindjobban irányuló törekvéseknek tudhatjuk be azt az öröndetes haladást is, hogy a kalapgyártásnál oly gyakori higanymérgezéseket ezentúl a dr. Kunz-féle szabadalmazott eljárás alkalmazása mellett biztosan elkerülhetjük.

Idevágóan felemlítjük, hogy a bőrcserzésnél eddig használatos épp oly undok, mint költséges kutyatrágya helyett egy új, inkább vegyi úton működő eljárást talált fel egy német szakember.

A baleset elhárítás terén azonban csak kevés újat láthattunk a kiállításon.

Legfeljebb csak azt tarthatjuk felemlítésre méltónak, hogy a Németországban immár hosszú éveken át tett megfigyelések szerint a balesetek felében a munkások magatartása okozható azok következtetéséért, illetve, hogy a munkás rendszeren az őt környező veszélyről kellőképpen tájékoztatva és felvilá-

gosítva nincsen. Egy okkal több, hogy minden gyáros, munkavezető alkalmazottait idejében kioktassa és esetleg a kioktatást a munkásai-
val írásban igazoltassa.

UJDONSÁGOK.

— **A kormányzó üdvözlése.** *Wickenburg* István gróf kormányzó ma délelőtt *Egan* Lajos miniszteri tanácsos vezetésével a Magyar Mérnök- és Építész Egylet fiúosztályának küldöttségét fogadta, mely belső titkos tanácsos-sá történt kitérítése alkalmából az egyesület szerencsekívánatait tulmácsolta. Holnap a m. kir. dohánygyár tisztviselőkara és a máv. altisztikör üdvözlöi a kormányzót.

A ma érkezett üdvözlő táviratok közül a következő előkelőségek táviratait emeljük ki: *Beöthy* László kereskedelemügyi miniszter, *Stettina* József kereskedelemügyi államtitkár, *Gerba* Rajmund gyalogsági tábornok, a zágrábi 13. hadtest parancsnoka, *Sizzo-Moris* Kristóf gróf, *Thuróczy* Vilmos, az állami számvetőségi elnöke, *Huyn* gróf brünni püspök, *Angyal* József országgyűlési képviselő, a képviselőház háznapja, *Szójka* Kálmán országgyűlési képviselő, stb., stb.

Wickenburg István gróf kormányzó a titkos tanácsosi eskü letételére a kabinetiroda utján jelentkezett a királynál. Az eskütétel idején ő felsége fogja meghatározni.

— **Karácsonyfa-ünnep.** Az Infancia gyermekbarát-egyesület ma tartotta karácsonyfa-ünnepét, amelyen *Wickenburg* István gróf v. b. t. t., kormányzó és neje, *Vio* Ferenc dr. polgármester és neje, az Infancia igazgatósága és nagyszámu érdeklődő jelent. A meghatározott ünnepély keretében mintegy 200 szegény gyermek közt meleg téli ruhát, játékszert, édességet osztottak ki. A gyermekek hálálkodva fogadták az ajándékokat és szüleik kíséretében boldogan hagyták el az egyesületet.

— **A villamosvasút és az ünnepek.** Vasárnap este karácsony előestéjén az utolsó villamoskocsi 6 órakor indul az Eneo térről Bergudi felé, honnan 1/27-kor tér vissza. Hétfőn és kedden reggel az első villamoskocsi 7 órakor fog indulni az osztrák határ felé, honnan 1/28-kor tér vissza.

csülhetetlen értékű gyűrűket viselt. Oh, hogy szerettem volna ezeket az apró kezeket elrántani a kormánykeréktől s a fogantyuktól, melyekkel olyan pokoli ügyességgel játszott.

Le Trayas, egy szálloda, egy pályaudvar... mindez mintegy álomban suhant el félig lehunyott szemem előtt. Eszeveszetten vágattunk. Egy hosszú hegyoldalon, melyen az ut egyre kigyómodra csavarodott, azt hittem, meglássítja az iramot s lélegzethez, pihenőhöz jutok. Csalódtam. Megmáztuk azt is az eddiginél semmivel nem kisebb, örületes sebességgel.

Beszélgést kezdtem vele, egyrészt, hogy ne gondoljak a bennünket állandóan környező veszedelmekre, másrészt, hogy szórakoztassam társnőmet, kényszerítsem arra, hogy rám figyeljen s lassítsa az iramot.

— Nézze csak, asszonyom, mily csodaszép a tenger! Tekintsen hátra, mily végtelen a szemhatár! S az autók, olyanok, mint apró, türelmes állatok, melyek az eget akarják megostromolni. Hangyabolyoknak lehetne őket nézni... Nézzel...

De ő nem nézett semmit s rohantunk előre.

— De álljon meg, hisz nincs elég hely! Ez a kiállítás is hiábavaló volt. A sziklafal és egy kocsi között átvágott, mint a villám.

De hát végtére is mit akar? Próbára akarja tenni a bátorságomat, ámulatba akar ejteni? Talán azt a képtelen fogadást kötötte

valakivel, hogy bár utolsónak indított, elsőnek ér Cannes-ba?

Egyszerre csak egész testemet hideg borzongás futotta át. Fenn voltunk a domb tetején s azután oly meredek lejtővel bukkolt le a völgybe, hogy azt hittem, autonk egy pillanat alatt a mélységbe zuhan.

— Asszonyom, — kiáltottam fel szörnyen elrémülve, csak nem lesz oly vakmerő és...

Hangom elcsuklott. Egy hirtelen kanyarodó s egy kocsi... Utolértük s elhagytuk... Szerettem volna inzultusokat vágni hölgyem fejéhez vagy elpáholni... De hát, mit érek vele? — gondoltam. — Ugy érzem, hogy valam győzhetetlen erő van mellettem, valami végzetes és kikerülhetetlen, amely ellen az egész mindenség lehetetlen volna.

Fejem zugott, féltem, irtózatosan féltem. Minden percben a halál mellett süvitettünk el. Az ut egyre szűkebb és szűkebb lett. Korlát sehol... egyik kanyarodó a másik után... Már nem látok... Elfogott a szédület. Szemeim önkénytelenül lecsukódtak. Oh! az átkozott asszony!

Egy pillanatra az ut egészen szabad, nyílegyenesen halad, semmi akadály sincs előttünk. Azt hiszem, a menet élére értünk; a sikság, melyen átvágunk, az lehet, mely közvetlen Cannes előtt van.

Járdák, sinek, tramway keresztezik utunkat, a veszély leskelődött ránk összes formáiban s minden utcának a szögletén.

— **Windspach neje vizsgálat alatt.** A Windspach-bank bukás több károsultjának feljelentése alapján *Brattanich* Virgil rendőrkapitány szükségesnek látja a csödbe jutott Windspach Lipót bankár neje ellen is a vizsgálat kiterjesztését. A károsultak azt hiszik, hogy Windspachné az utóbbi időben nagy összegű ékszereket vásárolt a bankban letétbe helyezett pénzből. A rendőrkapitány az iratokat a királyi ügyészséghez fogja átteni s ha szükségesnek mutatkozik, Windspachné ellen, aki tudvalevőleg Brüsszelben tartózkodik fiánál, megindítják a kiadatási eljárást. Windspach Lipót ellen, aki negyedik hete az ügyészség foglya, a vizsgálati fogságot meghosszabbították.

— **Buccari környékének tektonikája.** A Magyar Birodalmi Földtani Intézet igazgatója, *Lóczy* Lajos dr. egyetemi tanár a múlt évben az országos felvételeket a magyar korona egyik társországára: Horvátországra is kiterjesztette. A felvételt *Kadics* Ottokár dr., *Kormos* Tivadár dr. és *Vogl* Viktor dr. a geológiai intézet tagja és *Koch* Ferdinánd dr. a zágrábi múzeum őre, végzik. A munkálatokat a tengerparttól kiindulva már a múlt év nyarán megkezdték s az idei nyáron folytatták.

Vogl dr. Buccarit választotta kiinduló pontul. A felvételi munka folyamán a helyszínen kereste föl a szerző, aki másfél évig geodéziai, földtani és hidrológiai kutatásokat folytatott Likában, főleg pedig a Draga völgyben és a Gaeskopoljében. Terzaghi néhány napon át *Vogl* dr.-ral együtt tanulmányozta a Buccari-i öböl tektoniai viszonyait s eközben ezeket a viszonyokat illetőleg a *Vogl* dr.-val ellenkező véleményre jutott. Ezt a véleményét a szerző, aki a központi Alpok és az Ardennek tektonikájával is foglalkozott, a maggyőző érvek és adatok egész halmazával támogatja. Ezután kiváló és széleskörű szaktudással megírt dolgozata után, a geológusok fokozott érdeklődéssel várják a Karszt tektonikájáról szóló munkájának közeli megjelenését.

— **Angol szénbeszerzés a kocsiatlódás miatt.** A „Világ“ tegnap azt írta, hogy a kocsiatlódás folytán a fiúmei vasutasok számára a máv. nem tudta Fiuméba szállítani a télire szükséges nagymennyiségű szenet. Hogy a magyar és porosz szenek idefuvarozása újabb forgalmi akadályt ne okozzon, a Máv. igazgatósága megengedte, hogy a vasutasok mozdonyfűtésre rendelt és hajón szállított angol szenet vásárolhassanak. Ez is hozzátartozik a máv.

Két pillér, egy rácsos kapu, melynek mind a két szárnya tárva-nyitva van.

Egy hirtelen kanyarulat s beföldülünk egy parkba.

Urak, hölgyek jönnek elénk, kik élénken hadonásznak.

Az az impresszióm, hogy neki fogunk vágódní egy falnak s szét fog loccsanni az agyvelőnk.

Egy mozdulat, az egész gépnek megfoghatatlan leigázása és megállunk. Két ur roham a kocsihoz, felkapják társnőmet s kiemelik. Egy harmadik ur nekem nyújtja kezét s kisegít a kocsiból. S míg a többiek élénken beszélgetnek, halkán megszólít:

— Uram, nem történt semmi? Ah, reggel óta a herceg nem tudja, mi lesz vele. Neki kellett volna Saint-Raphelbe mennie... Az automobil már várt reá a perron előtt, mikor egyszerre csak a hercegnő kiszökött a szobájából, ahová elzárta, beleugrott a kocsiba s eltűnt... Istenem! mily szörnyűség! Föl nem foghatom egyáltalán, hogy volt ez lehetséges.

— Elzárta! Nem értem! Miért?

— Ah, hát nem tudja? Hiszen örült... Igen, egy év óta, hogy a két fia meghalt... teljesen örült. Mondhatom, uram, burokban született, hogy baja nem történt!...

M. L.

foralmi zavarainak szomorú és tanulságos történetéhez.

Érdeklődünk aziránt a Máv. fiumei foralmi főnökségénél, ahol azt az értesítést nyertük, hogy a hír teljesen alaptalan. A Máv-nak elegendő magyar- és porosz [szénkészlete van] a vasutasok, akiknek négyféle szén áll rendelkezésükre, sokkal szivesebben veszik a salgótarjáni, száskai magyar vagy porosz szenet, mert jobban is fűt, és kevesebb salakot ad, mint az angol szén. A hír tehát hamis információ alapul.

— **Munkásgimnázium.** A fiumei állami polgári fiúiskolában levő Munkásgimnáziumban ma, pénteken este Tix Miklós polgári iskolai tanár előadást tart. Az előadást vetített képek kísérik. Az ünnepekre való tekintettel a munkásgimnázium előadásai holnapról kezdve 1912. január 5-ig szünetelnek.

— **Sertésbehozatal.** A földmívelésügyi miniszter a kir. kormányzósághoz ma érkezett leiratával megengedte, hogy magánosok haszonbérleteket és hízalásra való malacokat Voloskából és a szomszédos ausztriai területek egyéb vérszentes községeiből f. é. december hó 31-éig behozhassanak Fiume területére. Az erre vonatkozó engedélyek Egan Lajos miniszteri tanácsnál, a kir. kormányzóság közgazdasági előadójánál kérendők ki.

— **A vasárnapi munkaszünet.** A december 24-ére eső vasárnapra a munkaszünetet a kereskedelemügyi miniszter *elfüggesztette.* Ez intézkedés következtében a fiumei postahivatal december 24-én hétköznapra előirt szolgálatot tart. Csomagok és pénzeslevelek felvétele, illetve utalvány-, takaré- és csekkösszegek be- és kifizetése azonban csak este hat óráig tart.

— **Tűz a Hoyos-villában.** Szerdán este a torpedógyár szomszédságában levő Hoyos-villában tűz keletkezett, mely a tető egy részét lángba borította. A torpedógyár tűzoltósága azonban eloltotta a tüzet. Valószínű, hogy a tüzet a kéményből kipattant egyik szikra okozta. A kár nem nagy; biztosítás útján megtérül.

— **Házasság.** Benedikt Nándor, a Magyar Általános Hitelbank brassói fiókjának főnök-helyettese, aki hosszú időn át a fiumei fiók cégvezetője volt, vasárnap tartja eljegyzését Grosz Ilonka kisasszonnyal Budapesten.

— **Felrobbant acetylen-lámpa.** Tomsich Antal 15 éves kádársegéd szerdán este egy acetylen-lámpát töltött. A lámpa eközben felrobbant, kezén és arcán első és másodfokú égési sebeket ejtett. Tomsichet a mentők segélynyújtása után hazavitték lakására.

— **Munkaközben.** Blasevich Dániel 26 éves munkás tegnap délelőtt bálókat rakott le egy kocsirol a szabadkikötőben. Az egyik bál kicsuszott keze közül a jobb lábára esett. Súlyos sérülésekkel a mentők a kórházba vitték.

— **Az adóhivatal betörői.** A via Raffaello Sanzion levő adóhivatalban elkövetett betörés tetteseit a rendőrség eddig nem tudta elfogni. Ugylátszik gyakorlott és ügyes betörők lehetnek, akik még el fognak követni egynéhány betörést a városban mielőtt a rendőrség kezére kerülne.

— **Válási gyűrű.** Amerika legújabb találmánya a válási gyűrű. A jobb kéz mutató ujján viselik és feltalálója a csikágói mrs. Parker szerint az ellen védi meg a nőt, hogy nem kérdezősködjék férjükről. Az eddigi jegygyűrűt kisebbitve válási gyűrű gyanánt lehet használni.

— **A kikötőből.** December 22. *Érkezett:* „Sud“ osztrák gőzös Velencéből tizen; „Triesz“ osztrák gőzös Calcuttából 1700 bál juta, 10 bál bőr és 595 darab fával; „Bukovina“ osztrák gőzös Konstantinápolyból 300 zsák korpá, 60 bál juta, 38 bál gypapot, 185 láda cassia és 67 zsák valloneával.

Indult: „Ivernia“ angol gőzös Newyorkba; „Split“ osztrák gőzös Makarskába 2200 tonna búzával.

— **Emelkedik a kivándorlás.** Némi szünet után ismét emelkedőben van a kivándorlás. Ugyanis a ki- és visszavándorlási statisztikai adatgyűjtés eredménye szerint a magyar birodalomból október folyamán 5751 egyén vándorolt ki, 5083 utlevéllel és 668 utlevél nélkül. E számból Horvát-Szlavonországra esett 812. A kivándorlók közül 4779 ment Amerikába, 463 — túlnyomóan Erdélyből — Romániába és 216 Németországba. A tengerentúlról kivándoroltak közül 4267 ment utlevéllel és 552 utlevél nélkül, *Fiumén át 827-en* mentek ki. Az 1910. év október havához képest némileg emelkedett a kivándorlás, amennyiben 1910. októberben 5736 volt a kivándorlók száma. Az összes kivándoroltaknak 30,1%-a, 1734 egyén volt magyar anyanyelvű. 100-nál több magyar vándorolt ki Szabolcs (150) és Abauj-Torna (122) vármegyékből; a visszavándoroltak száma 2051 volt, amelyből Horvát-Szlavonországra 305 esett. Magyar anyanyelvű volt 683 egyén, 33,3%.

— **Magyar munkások sorsa Amerikában.** Sokféle írás és tudósítás szölt már a magyar munkásokról, akik Amerika bányáiban szörnyű sorsot élnek. De a *Képes Hét* az első és egyetlen lap, amely albumszerűen, díszes és tartalmas számában, képeket is közöl a amerikai magyarokról. A *Képes Hét* karácsonyi száma csupa szenzáció. A *Mosolygó Budapest* képes cikkben a közszereplők nevető arcaival találkozunk. A *magyar dreadnought csatahajó* építése cikk, mely „A Tengerpart“ munkatársának, Blázsik Ferencnek tollát dicseri, újságírói szenzáció számba mehet. A török bairámünnepek, karácsonyi képek valószínű gyűjteményei az elmésségnek és találékonyágnak. — Heltaí Jenő, Bíró Lajos, Krudy Gyula, Falk Rikárd, Timár Szaniszló, érdekesítő elbeszélésein kívül pompás és eredeti a *Képes Hét* karácsonyi rejtvénye az elcsérelt szemű emberekkel. A „*Képes Hét*“ újévi számában Feketeország címmel Földes Imrénének, a „*Császár katonái*“, „*Hivatalnok urak*“, „*Nincs tovább*“ szerzőjének eredeti a *Képes Hét* számára írt regény közlését kezdi meg és előfizetési ára egy negyedévre 2 kor. 70 fill. Kiadóhivatal Budapest, Alkotmány-u. 18. sz.

— **Az új amerikai magyar bank.** Tegnap számunkban részletesen beszámoltunk az új amerikai magyar bank megalakulásáról. Most az új bank szervezőteről Ullmann Adolf, a Magyar általános hitelbank vezérigazgatója, a következőképp nyilatkozik a Pester Lloyd-nak: A bank működését mindjárt kezdetben három irányban fogja kifejteni és ennek megfelelőleg ugyanannyi osztály fog alakítani és pedig: bankosztály, áruosztály és jogi osztály

1. A bankosztály a folyó banküzlet mellett főleg az ottani magyar kivándorlóknak hazaküldendő pénzével fog foglalkozni. Magyarországból a legutóbbi két évzár alatt másfél millió erőteljes ember vándorolt ki Amerikába, akik évenként mintegy 250 millió koronát küldenek haza Magyarországra. Ezzel szemben áll mindenesetre az a jelentékeny összeg, melyet a kivándorlók magukkal visznek és a melyet azoknak hazulról elküldenek. A pénzküldés — néhány megbízható céget kivéve — rendszerint súlyos feltételek mellett történik. Amerikában való tartózkodásom idején magam is küldtem pénzt Magyarországra vidéki városaimban élő személyeknek és dacára annak, hogy a szakmából való vagyok, több százalékos árfolyamvesztéséget kellett elviselnem és egyéb illtetéseket kellett fizetnem. Eltekintve eme megterheléstől, Amerikában számtalan zughankár él, akik a sikkasztást iparszerűen üzik. Ezek a zughankárok évenként több millió koronát lopnak el honfitársaitól. A m. kir. postatakarékpenztár, úgy mint a nagy európai pénzközpontokkal, az amerikai magyar bankkal is átutalási szolgálatot létesít és ily módon fog gondoskodni az átutalás pénzeknek a rendeltetési helyre való juttatásáról. Az új intézetnek e szerint az olcsó és gyors átutalási szolgálat lesz egyik legfontosabb feladata. A bankosztály azzal is fog foglalkozni, hogy Amerikában magyar papirokat, elsősorban állami járadékokat helyezzen el. Ez nehéz feladat lesz, de idővel ez is sikerülni fog, ami mellett szól az a körülmény, hogy néhány héttel ezelőtt tekintélyes összegű porosz járadékot helyeztek el Amerikában. A tapasztalat mutatja, hogy a kivándorlók megtakarított pénzü-

ket még Amerikában való tartózkodásuk ideje alatt itthon földek vásárlására fordítják. Bizonyosra vehető, hogy az új bank a hazai parcellázó bankok és az altruisztikus bank közvetítésével hathatósan támogatni fogja.

2. Áruosztály. A Magyarország és az Egyesült Államok közti kereskedelmi forgalmat megnehezíti az a körülmény, hogy azt nem közvetlenül, hanem német, angol és más bizományosok útján bonyolítják le. Az új intézet áruosztályának feladata lesz, hogy közvetlen összeköttetéseket létesítsen.

3. Jogi osztály. Amerikában élő honfitársaink gyakran jönnek abba a helyzetbe, hogy régi hazájukban jogi kérdéseket, főleg örökösödési ügyeket, telekkönyvi átírásokat, stb. kell elintéznük. Ilyen esetekben ma csaknem minden segítség és tanács nélkül állnak, annál is inkább, mert az amerikai ügyvédek által követelt nagy költségeket a legtöbb esetben nem igen képesek megfizetni. A bank jogi osztálya hű jogi tanácsadója lesz a kivándorlóknak, akiket ezzel is szorosabban fog a szülőföldhöz fűzni.

— **A Magyar Kör táncmulatsága.** A Fiumei Magyar Kör holnapi, szombat esti táncmulatságát, mint minden héten, rendezesen megtartja. Kéretnek a tagok, hogy mennél nagyobb számban megjelenni sziveskedjenek.

— **Földalatti postahivatal Adelsbergben.** Az osztrák postaigazgatóság nemrégiben olyan postahivatalt rendezett be, amelynek párját hiába keressük a földkerekségen. Ez az új postahivatal nevezetesen a világhírű *adelsbergi cseppkőbarlangban* működik és amint az alábbiakból is kitűnik, rendkívüli forgalmat ér el. A természetnek ez a csodás alkotása tömegesen vonzza a látogatókat, belföldieket és külföldieket egyaránt és így az idegenforgalom egyes időszakokban rendkívüli mértékűt ölt. A barlangnak ezernyi ezer látványossága a rajta keresztül folyó Poik folyó, valamint a hatalmas üregekben és termekben közlekedő vasut, a változatos színpompá mind hozzájárultak ahhoz, hogy a tájképes levelezőlap ipart rendkívüli arányokban fellendítsék. A most felállított és a barlang mélyében berendezett postahivatal főleg azt a célt szolgálta, hogy a különféle képes levelező-lapokat és a szükséges bélyegeket árusítsa, valamint, hogy a továbbításra átadott levelező-lapokat a barlang-postahivatal bélyegzővel ellássa. A berendezés, amely teljesen harmonizál a környezettel, szinte megkapóan hat a szemlélőre, különösen pedig akkor, amikor a postahivatal működésben van. Ez a munka pedig éppenséggel nem csekély, mert a napi átlag megüti a 6—10 ezer levelező-lapot, de vannak időszakok, amikor a forgalom 50 ezer darabra is felmegy. Legutóbb fényes, mesés ünnepség zajlott le a földalatti csodákkal teli barlangban és ez alkalommal, a látogatók mintegy 75 ezer levelező-lapot irtak és adtak fel, amely természetesen még aznap továbbították; bár csupán a lebélyegzés teljes nyolc óráig vett igénybe. Ezekből az adatokból is megállapítható, hogy az új postahivatal egész jó üzleteket csinál, mert ezen az egy napon csupán bélyegeket 3750 koronát vett be, az elárusított levelező-lapokból pedig több, mint 10,000 korona folyt be a pénztárba. Az élelmes osztrák postaigazgatás tehát alaposan kihasználta a helyzetet és a földalatti látványosságok tetemes hasznát hajtának a postai kincstárnak. Szóval Ausztriában értenék hozzá, hogy az idegenforgalmat az állam és a köz javára alaposan kihasználják.

x **Előadás a Deák-szállóban.** A Deák-szállóban ma, pénteken és holnap este szombaton este a jóhírnevű gráci „Orfeum Ensemble“ fog előadást tartani kitűnő művészeivel. Szerepelnek Wang Tschio Tsching, a valódi kínai színjátékos, Fowlers angol táncos, Scofield szalonakrobata, Max Peltini komikus és énekes és a The Olafs szláv táncosokból álló csoport. Belépti díj két korona. A jegyek ma estig a Deák-szállóban válthatók.

Ritka alkalom

Két igen szép olajfestmény olcsón eladó. a Breisach virágkereskedésben Corso.

Távirat ◀ Telefon

A képviselőház ülése.

BUDAPEST, dec. 22. A képviselőház mai ülésén *Návay* Lajos elnököl.

Az elnöki bejelentések után napirend előtt *Barabás Béla* szólal fel személyes megtámadás címén. Visszautasítja *Kubinyi Géza*-nak a Ház tegnapi ülésén tett vádjait.

Kubinyi ugyanis a ugyanis a képviselőház naplója szerint tegnap azt mondta:

— Hát a talpa-ügygyel mi lesz?

Nem tudja — ugymond — megtette-e *Kubinyi* ezt a közbeszólást, de ha igaz úgy ez ellen tiltakoznia kell. Az említett talpfaszereződése ügyében a bíróság már ítélkezett, mely szóló ártatlanságát beigazolta. Ha *Kubinyi* újabb adatokat tud, úgy mondta el, de ilyen rágalmakat a leghatározottabban vissza kell utasítania.

Zichy János gróf kultuszminister a József-műegyetemről tett jelentését terjeszti be, mire a Ház áttér a jövő évi költségvetés folytatolagos tárgyalására.

A kultusztárcához több szónok nem iratkozott fel, mire a tárca általános vitáját az elnök berekeszti.

A részletes tárgyalásnál az új egyetemek tételénél elsőnek

Bakonyi Samu Jush-párti szólal fel, aki köszönetet mond a kultuszministernek, hogy Debrecen is egyetemet kap.

Elmondja, hogy a város lakossága mily nagy izgalommal várta a miniszter döntését s mikor híre érkezett annak, hogy az orvosi fakultástól elesik Debrecen, milyen nagy volt a megdöbbenés. De annál nagyobb örömmel vették azután tudomásul a belügyminister megnyugtató kijelentését. Kéri a minisztert, hogy az új egyetemek törvényjavaslatát már a költségvetés tárgyalása után tűzze ki napirendre.

Ezután *Hock János* szólal fel. Felpanaszolja a középiskolák tételénél, hogy az ifjuság lelkére nagy mértelyező hatással van a pornográf irodalom. Erélyes rendszabályokat követel a pornográfia és a szennyirodalom ellen.

Zichy János gróf kultuszminister ezután kijelenti, hogy a középiskolákat ő is szaporítani kívánja. A polgári iskolai tantervet még gyakorlatibbá és a csonka gimnáziumokat és reáliskolákat kiépíteni kívánja.

Kubinyi Géza ezután visszavonja *Barabás Béláról* tett tegnapi közbeszólásait.

A népnevelés tételénél *Somssich Tihámér* gróf, a néptanítók tételénél pedig *Hock János* határozati javaslatban kéri, hogy a néptanítók fizetése hat hónap alatt rendezve legyen. *Hock* zárszavában is ragaszkodik a határozati javaslathoz, mert kell, hogy a fizetésrendezés fix terminushoz legyen kötve.

A Ház a határozati javaslatot elvetette.

Erre a Jush-párt névszerinti szavazást akar kérni, de nem tudja megszerezni az ehhez szükséges 20 aláírást, mert csak 17 tagja van jelen, a Kossuth- és néppárt tagjai pedig megtagadták a névszerinti szavazáshoz való hozzájárulásukat.

A vallásfelekezetek támogatásánál *Bakonyi Samu* polemizál *Polónyi Géza* tegnapi klerikális izü felszólalásával s állást foglal a rabbik helyzetének javítása iránt.

Az ülés folyik.

A király állapota.

BUDAPEST, dec. 22. Bécsből táviratoznak: A király állapota ma kedvező. Az éjszákát nyugodtan töltötte s reggel négy órakor kelt fel az uralkodó, hogy rendes napi foglalkozásához hozzájáruljon.

Nyilatkozat a választójogról.

EPERJES, dec. 22. Az eperjesi jogakadémia tanári kara tegnap foglalkozott a miniszterelnöknek az általános választójog kérdésében hozzászólott köriratával. A tanári kar a belügyministerhez terjesztett véleményében az általános választói jognak minden olyan férfira való kiterjesztését kéri, aki 24 évét betöltötte, magyar állampolgár, irni és olvasni tud s választói jogosultságra érdemes. *Ebelko dr.*, a jog tanára, külön felterjesztésében a műveltebb nők választói jogának megadása mellett foglal állást.

A visszautasított kérő merénylete.

ARAD, dec. 22. Özvegy *Tarikné*, akit tegnap *Adamovics* kereskedősegéd súlyosan megsebesített, ma a kórházban magához tért és elmondta, hogy *Adamovics* régóta szerette leányát, akit megkért. Minthogy azonban a kereskedősegéd nagyon fiatal volt és attól tartott, hogy nem tudja eltartani a leányát, visszautasította a kérést. Ez elkeseredésében követte el tettét. *Tarikné* még mindig súlyos állapotban fekszik.

A bankcsalás ártatlan

gyanusítottja.

BUDAPEST, dec. 22. A rendőrségi sajtóiroda tegnap nyilatkozatot tett közbe, melyben a negyedmillió bankcsalás vizsgálata alkalmából az írásszakértők véleménye alapján gyanuba került *Pool István* banktisztviselőt ártatlannak mondja ki. *Pool István* ma megjelent a főkapitányságon s kijelentette, hogy ügyvédje útján feljelentést tesz a rendőrség tisztviselői ellen ártatlan meghurcoltatása miatt.

Tragédia az alkohol miatt.

BUDAPEST, dec. 22. *Mayer Lajos* matolai jegyző miután a vendéglőben részegre itta magát, kiment az utcára s revolverrel lövöldözött a járókelőkre. A golyók szerencsére senkit sem érintettek. *Mayer* hazament s az őt csitítani akaró feleségét agyonlőtte.

Betegség elől a halálba.

MEZŐBERÉNY, dec. 22. *Bothner Béla* báró nyugalmazott honvéd huszárezredest ma agyonlőve találták lakásán. Hátrahagyott levelében azt írja, hogy rákbetegsége miatt vált meg az élettől.

Öngyilkos huszárfőhadnagy.

KESZTHELY, dec. 22. *Havas Gerő* főhadnagy ma főlölte magát s nyomban meghalt. Tettének okát nem tudják.

Az olaszországi kolera.

BÉCS, dec. 22. A legfelsőbb egészségügyi tanács jelentése szerint Olaszországban december 3-ától 9-éig huszonhét koleramegbetegedés történt, melyek közül 14 halálal végződött. Egyedül *Girgentiben* a kolera főfészkeben 24 koleraeset fordult elő.

Mellőztetése miatt megőrült.

BÉCS, dec. 22. Szomorú sors érte tegnap a dohányjövédéki igazgatóság egyik tisztviselőjét. *Keller Ferenc dr.* titkár megtudta, hogy az előléptetésnél mellőzték. Erre dühöngeni kezdett, kirohant a szobából s hivatalfőnökét majdnem megfojtotta. Az orvosok ma megállapították, hogy *Keller dr.* hirtelen megőrült.

Családi dráma.

BÉCS, dec. 22. *Knotzer Karolin* 24 éves munkásasszony tegnap revolverből a férjére lőtt, de a lövés csak jelentéktelenül sértette meg *Knotzert*. Az asszony ezután magába lőtt és halálosan megsebesült.

Tüntetés a monarchia ellen.

SZENTPETERVÁR, dec. 22. *Kiewi* távirat szerint egy csoport diák nagyobb tömeggel egyesülve, tüntetést rendezett az osztrák-magyar konzulátus épülete előtt s az ablakokat kövekkel megdobálták. A rendőrség sok embert letartóztatott.

Felbujtó orosz tengerészek.

SZEBASZTOPOL, dec. 22. A „*Kubanez*” ágyunaszád megérkezésénél letartóztattak tizenhárom matrózt, akik a hadihajónak *Konstantinápoly* előtt való tartózkodása alatt a többi matrózokat szökésre akarták bírni.

Verekedés a luxemburgi

képviselőházban.

BRÜSSZEL, dec. 22. A luxemburgi képviselőház tegnap botrányos jelenetek színhelye volt. *Proum* Klerikális és *Welter* szocialista képviselők összszólalkozás folytán összeverekedtek mire általános verekedés keletkezett, melyben a karzat is résztvett. A rendőrség kiszorította a verekedőket a parlamentből, mire a verekedés az utcán folytatódott. A klerikális képviselők egy közeli házba menekültek, mert az utcai tömeg is ellenük fordult.

Nagy viharok Belgiumban.

BRÜSSZEL, dec. 22. Tegnapelőtt óta óriási vihar dúl az országban. Sok helyről épületösszeomlásokról s más szerencsétlenségekről érkeztek híradások. A *Gaudban* folyó világiállítás munkálatoknál nagy pusztítást okozott a vihar, amely valóságos árvizet okozott. Ostendéből sok halászbárka eltűnését jelentik. *Wahregamban* egy gyárkérmény ledől. Két embert agyonütött, többeket pedig életveszélyesen megsebesített.

Belga aviatikusok a háboruban.

BRÜSSSEL, dec. 22. Tegnap megint két belga aviatikus utazott el a belga határre. Az aviatikusok rombológépeket is vittek magukkal, amelyekkel felveszik a harcot az olasz repülőgépek ellen.

Anglia jutalmat kap Tripoliszból.

KONSTANTINÁPOLY, dec. 22. A *Kyrenaikában* levő *Solum* kikötőt három angol hadihajó blokála, 600 egyiptomi katona pedig négy egyiptomi és két angol tiszt vezénylete alatt megszállta a várost.

KONSTANTINÁPOLY, dec. 22. Minthogy az a gyanu merült fel, hogy Anglia Törökország tudtával és hozzájárulásával csatolta Egyiptomhoz a tripoliszi területen fekvő *Solum* kikötőt, a török külügyminister kijelenti, hogy semmi tudomása sincs a nagyvezér és az egyiptomi kormány között *Solum* átengedése ügyében való megállapodásról.

Török támadás Homsban.

TRIPOLISZ, dec. 22. Homsban tegnap kisebb ütközet történt. Török és arab csapatok megtámadták a sáncok jobboldalát, de a tüzéség heves ágyúzása visszaverte támadásukat. A törökök néhány halottat hagytak a csatatéren.

„DE LA VILLE“

— SZÁLLODA ÉS KÁVÉHAZ —
FIUME, DEÁK-KORZÓ. TELEFON 521.

A legkényesebb ízlet szerint átalakított kávéház a magyarság legkedveltebb találkozó helye. Kitünő italok, jó magyar borok. Estenként *KOVÁCS JÓZSEF* jóhírnevű kaposvár cigányzenekara és *RÁCZ KÁROLY* budapesti kishögösszólólista hangversenyeznek.

TULAJDONOS:
BUDAI KÁROLY

Leleplezett rablóbanda.

PRÁGA, dec. 22. A „Präger Ztg.“ jelenti, hogy a horitzi rablógyilkossággal kapcsolatban széles kiterjedt rablóbanda nyomára akadtak. Wohryczeg sacharincsempész is összeköttetésben áll a bandával, amely Prága és Reichenberg körül garázdálkodott.

Halálos ítélet.

INNSBRUCK, dec. 22. Chiogna 20 éves kőművest, aki Pasolli építésfelügyelőt meggyilkolta, az esküdtszék kötél általi halálra ítélte.

Szerencsétlenség egy bányában.

POLA, dec. 22. Albonából jelentik, hogy a carpanoi bányában dinamittal való robbantás közben egy sziklafal több munkásra zuhant. Három munkás halálát lelte, többen pedig életveszélyesen megsebesültek.

Minden a kihordás vagy szétküldés körül felmerülő panaszti telefon vagy levelezőlap útján szíveskedjenek nekünk bejelenteni.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a

Réthy-féle pemetefü cukorkáknál!

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan Réthy-félét kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van. Az eredetinek minden egyes darabkáján van a „Réthy“ név.

:: Mindenütt kapható. 1 doboz ára 60 fillér. ::
Csak RÉTHY-félét fogadjanak el!

A legajánlatosabb fiumei szállók:**„Deák“ szálló**

a Deák-korzón és dependance-a a

Bonavia szálló

Via Edm. Amicis. 4.

Mindkét szállóban kitűnő konyha és árnyas kertek. Fajborok és valódi

Pilzeni ösforrás sör.

Tulajdonos
Ederer-Burger Gyula.

Az Orient kávéházban

(Piazza del Commercio) naponta

bécsi női zenekar

Kezdeté este 7 órakor.

:: Szabad bemenet. ::

A Tengerpart minden jogos

panaszt közöl és minden

közérdekű felszólalásnak

!! helyt ad. !!

Kávéház megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy a Via del Pomerio 26. sz. alatt (a volt Balaton helyiségében) „Riviera kávéházamat“ megnyitottam. Mindenféle szórakoztató eszközök, bel- és külföldi lapok és első minőségű kávéházi italok állnak a n. é. közönség rendelkezésére.

Minél számosabb látogatást kér

Konrád Ferencz

a „Mercur“ kávéház volt tulajdonosa.

Buffet Bellevue

Viale Deák, (a kapucinusok új házában.)

Hideg s meleg ételek, bel- és külföldi, valamint saját termésű borok. Kőbányai polgári sör mindig frissen.

Szíves pártfogást kér

SZIRMAI GYÖZÖNÉ.

Budák Domokos

Az „Indeficienterhez“ címzett gyógyszer-tára, amely eddig a Viale Francesco Deákon a Papetti-házban volt

== áthelyeztetett ==

a dohánygyár közelében, a **Via A. Manzoni** (azelőtt Via Molino) és **Viale Francesco Deák sarkán** levő „Pio fondo S. Nicoló“-féle házba.

„ADRIA“ szálló és étterem

Via Adamich 5. szám. - - Telefonszám 482.

Kitűnő konyha. - Kőbányai polgári sör. - Elegáns vendégszobák, tengeri kilátással. - Jól elkészített tengeri halak. - Tulajdonos Tranquillo de Negri.

Első Tengerparti Gőzüzemű Szeszpároló

FIUME. Részv. Társ. Fiume.

Különlegesség: „Arpád“ Elixír a legjobb antikolerikus erősítő. Kicsinybeni árusítás:
Via Gaet. Donizetti 15. (ex Via Canale) Tel. 407.

**„A Tengerpart“
karácsonyi száma**

holnap, szombaton délután **már fél négy órakor** jelenik meg nagy terjedelemben és rendkívül gazdag tartalommal. E karácsonyi szám szintén **6 fill.-ért** kapható minden ujságárusítónál és dohánytőzsdében.

Szép és alkalmas karácsonyi ajándék a

KOGUTOWITZ

Teljes Földrajzi és Történelmi atlasza.

130 fő és 80 melléktérképet tartalmaz, melyeknek majdnem mindegyike 8 színben van nyomva s az egyedül a nagy közönség igényeit mindenben kielégítő atlasz, mely geografiailag az egész világot felöleli, történelmi térképei pedig a magyar és világtörténelem minden egyes korszakáról pontos és megbízható tájékoztatást nyújtanak.

Egyedüli minden izében magyar atlasz, mely hazánkat 35 térképen s a Balkán államokat 8 térképen a legnagyobb részletességgel tünteti fel.

Ára diszes vászon kötésben K 25, félbörkötésben pedig K 30.

Megrendelhető

„A Tengerpart“ kiadóhivatalában Gradinata del Sasso Bianco 3 (Wurzer ház) I. em.

Alkalmi vétel!

Előrehaladott idény miatt

Vizhatlan köpenyek.

5%, 10% és 15% engedménnyel.

Valódi orosz
sárcipők
gyári áron

Kaphatók:

Leopold Haas

Via della Torre I. - FIUME - Telefon 12-67. sz.

Linoleum, viaszkosvászon és esőköpenyek

SCHÖN I. :: Szépség és hajápolási terme :: SCHÖN I.

Via Carducci 12. II. em.

A legújabb módszer szerint arc- kéz- láb-ápolás (manicur, pedicur) villanyos arcmasszázs (vibrations massage) szemölcslevétel és arcban levő szőr eltávolítása, tyukszemvágás stb. Diszfésülések elvállaltatnak. Fésülések és hajmosások a rendelő lakásában is elvégeztetnek.

Telefon 11-89.

Wellmann Testvérek

Telefon 1215. = FIUME. = Telefon 1216.

Via Giovanni Simonetti 1. szám.

Ajánlják nagy raktárukat házi és konyhaberendezési tárgyokban. — Berdorfi tiszta nikkell, — tiszta alumínium, — bádognománc- és öntött zománcdényekben, balance és tizedes mérlegekben stb. — Takaréktűzhelyek és kályhák, ellenzők, kályhalemezek, széntartók és kályha felszerelések. — Mindennemű szerszámok. Szolid kiszolgálás. Legolcsóbb árak.

A leggazdaságosabb és állandó meleget tartó kályha (Dauerbrandofen) a

Meteor kályha

kőszén- és kokszfűtésre berendezve.

Egyedüli lerakat:

WURZER JÁNOS, FIUME,
Gradinata del Sasso Bianco 3.

Kivánatra képes árjegyzék küldetik.

„Mercur“ könyvnyomdai műintézet

FIUME

Via Operai 12.

Telefon sz. 932.

Könyvnyomdai munkák elsőrendű előállításban.

Magyar könyvnyomda.

Árajánlással vidékre is készséggel szolgál.

Tulajdonos Chilko József

ROSENBERGER B.

és Testvére butorraktára

Fiume Corso 34 (Struppi ház) Telef. 504

Varieté-Hôtel Susák.

Esténcént elsőrendű varieté-előadások.
Kezdete 9^{1/2} órakor. Beléptidij 1 korona.